

Retouradres: Postbus 292, 2300 AG Leiden

Aan de leden van de Leidse gemeenteraad

Bezoekadres Stadskantoor, 2^e etage
Bargelaan 190
2333 CW Leiden
Postadres Postbus 292
2300 AG Leiden
Telefoon
E-Mail
Website

Datum 7 april 2022
Ons kenmerk
Onderwerp Advies informateurs collegevorming
raadsperiode 2022-2026

Contactpersoon
Doorkiesnummer

Geachte leden van de gemeenteraad,

De afgelopen weken hebben we op verzoek van GroenLinks informatiegesprekken gevoerd met alle fracties in de nieuwe gemeenteraad van Leiden. We danken u voor de goede sfeer en openheid in die gesprekken. Bij deze brief sturen we u ons advies over het proces om tot een nieuw stadsbestuur te komen. Daarnaast willen we ook onze ideeën meegeven over de bestuurscultuur en de voorwaarden waaronder we denken dat een goede bestuurscultuur zich kan ontwikkelen.

In de gesprekken zijn politieke keuzes van de partijen voor de toekomst van Leiden tot leven gekomen. En wie in Leiden thuis is, kan zich bij die gesprekken alles voorstellen.

Hoe zorgen we voor een huis voor wie in Leiden een thuis zoekt? Inwoners, en wie dat willen worden, wachten jaren op een huis. Hoe maken we ruimte, in onze kleine volle stad? Een stad waar je je vrienden tegenkomt in de supermarkt, maar waar genoeg massa is om in op te gaan: dat maakt Leiden tot wat het is.

We moeten woekeren met de ruimte in Leiden. We willen ruimte maken voor voldoende groen. Ruimte hebben we ook nodig omdat ons klimaat verandert, en om te bouwen voor wie in Leiden voor korte of langere tijd een plaats zoekt. Ruimte om de stad in en uit te komen.

De ruimte in de stad is te beperkt om alle wensen in te herbergen. En ook financieel is de som van onze ambities groter dan wat er beschikbaar is. We willen goede zorg, maar we krijgen van het rijk niet het geld dat daarvoor nodig is. En door die begrotingsvragen heen, zien we de zorgen van wie de verwarming lager zet om te kunnen eten, van wie op de bodem van zijn bestaan is aangekomen en de weg omhoog niet meer alleen kan vinden, de nood van wie de nabijheid van de overheid nodig heeft om mee te kunnen doen in de samenleving.

Politiek bestaat bij gratie van verschillende opvattingen. Partijen hebben elk hun eigen ideeën, hun eigen opvattingen. Desondanks zien de partijen, vanuit die eigen opvatting, wel dezelfde problemen en uitdagingen voor de stad waar de komende jaren belangrijke besluiten over genomen moeten worden.

En dat kan nooit met politiek alleen. Elk nieuw huis staat in iemands buurt. Ieder nieuw complex bezet ruimte die daarvoor ergens anders voor gebruikt werd. Meer mensen leggen meer beslag op beschikbaar groen, en op beschikbare voorzieningen. Bouwen kan alleen goed, als het op de goede manier gebeurt, als het samen gebeurt met de mensen op wie bouwen impact heeft.

Er bestaat daarom eensgezindheid onder de partijen dat de stad een betere plaats verdient in het stadhuis, in de raadszaal. Dat vraagt om andere vormen dan een inspraakreactie van 3 minuten. Het is nodig dat besluiten anders worden genomen. Daarbij komt de stad niet in de plaats van de raad. Het meedoen van de stad bij besluiten, vraagt juist om een sterke raad. De raad is op zijn plaats als weger van belangen, niet als loket van particuliere wensen. Daarvoor moet de raad voor zichzelf de ondersteuning organiseren die nodig is om zelfbewust afwegingen te kunnen maken waar verschillende belangen aan het licht komen.

De raad die rol te geven is een breed gedeelde wens. Dat stemt tot optimisme over de omgang van politici onderling. Een beleidsakkoord dat zich beperkt in regelzucht, is daarbij wat ons betreft cruciaal. Ook een college dat de raad in positie wil brengen door bij scenario's samen afwegingen te durven maken, hoort daarbij. We adviseren om in een bestuursakkoord afspreken én aanspreken te organiseren over de processen die hiervoor nodig zijn.

Dat heeft dus ook alles te maken met hoe een college werkt, en hoe het college is samengesteld. Veel partijen noemden de wens tot verbreding van het profiel van het huidige college, dat hoewel nipt, getalsmatig door zou kunnen. Die breedte kan collegepartijen prikkelen om hun belangen te beschermen door daarvan zoveel mogelijk in een akkoord vast te leggen. Dat beperkt de ruimte van de raad. Tegelijkertijd is er bij een bredere coalitie tegenspraak georganiseerd, niet alleen tussen oppositie en coalitie, maar ook onder de collegepartijen onderling. Daarvoor is onderling vertrouwen nodig.

Dat vertrouwen moet nog groeien in de collegesamenstelling die we het meest voor de hand vinden liggen. We vinden dat de combinatie van huidige collegepartijen, aangevuld met het CDA, de gezochte inhoudelijke verbreding biedt en recht blijft doen aan de verkiezingsuitslag. Daarom is het ons advies deze combinatie van partijen als eerste te verkennen: GroenLinks, D66, PvdA en CDA, steunend op 22 zetels.

Een geslaagde uitkomst daarvan is niet zeker. D66 heeft aangegeven niet met het CDA in een college te willen. Maar hoewel er andere combinaties mogelijk zouden zijn, vinden we dat die inhoudelijk minder recht doen aan de richting die door de verkiezingsuitslag wordt aangegeven. Daarmee is ons eerste advies een appèl, niet in de laatste plaats aan D66, om deze combinatie op inhoud te verkennen.

We willen, omdat deze optie onzeker is, ook terugvalopties adviseren. De twee combinaties die we daarbij zien, zijn een samenwerking van GroenLinks, VVD, PvdA en CDA, steunend op 21 zetels, of een combinatie van GroenLinks, D66, PvdA en VVD met samen 25 zetels. Ook in die combinaties zien we voldoende inhoudelijke overeenkomsten en bestuurlijke welwillendheid. Dat zijn de voorwaarden voor een stabiele coalitie.

We zien de onzekerheden waar de coalitievorming mee is omgeven. Politieke onzekerheden, die passen bij de sociale en maatschappelijke onzekerheid van onze tijd. Tegelijk heeft Leiden laten zien dat het die onzekerheden het hoofd kan bieden. Vertrouwen, toenadering, samenwerking en daadkracht horen bij Leiden, en zijn ook nu nodig om politiek en maatschappelijk door te kunnen.

Onze gesprekken met u geven ons het vertrouwen dat u daarin zal slagen. We wensen u daarbij veel wijsheid.

Rob van Lint
Yvonne van Delft
Mart Keuning